

Miskolci Egyetem Bartók Béla Zeneművészeti Intézet

Portfólió

Elekes Péter

Tanár - Zenetanár trombita szakirány

**Mentortanár
Nagy Zoltán**

**Miskolc
2018**

Tartalom

Bevezetés	2
1. Egy tanuló személyiségének jellemzése szakmai szempontból	3
2. A tanulói csoportok.....	6
3. Pedagógiai folyamat tervezése	9
4. A tanulók műveltségének, készségeinek és képességeinek fejlesztése a tudás felhasználásával.....	20
5. Az egész életen át tartó tanulást megalapozó kompetenciák fejlesztése	23
6. A tanulási folyamat szervezése és irányítása	26
7. A pedagógiai értékelés változatos eszközeinek alkalmazása.....	29
8. Szakmai együttműködés és kommunikáció	32
9. Önművelés elkötelezettség a szakmai fejlődésre	34
Felhasznált irodalom, hivatkozások	37

Bevezetés

A zene iránti érdeklődésem korán észrevették szüleim, így már óvodás koromban beíratlak zeneóvodába. Nagy lelkesedéssel jártam ebben a pár évben, majd a zeneiskolás évek következtek aminek az elején választhattam hangszer. Furulyázni kezdtem annál a tanárnál akihez zeneóvodába is jártam. Mint embert és mint tanárt is nagyon tiszteltem őt.

Munkája lelkiismeretes volt és az órákon kívül is volt alkalmam tanulni tőle. A zeneiskola negyedik évében úgy döntöttem hogy hangszeret váltok. A trombita volt az a hangszer amely nagyon megérintett. A zeneiskolai trombitatanárhoz elmentem és kipróbáltam a hangszer.

Egyszerre úgy éreztem hogy trombitás szeretnék lenni. Szüleim örömmel hallották ezt.

Elkezdődött a készülés a szakközépiskolás felvételire. Ez a két tanár indított el a pályán akiknek a lelkes munkája segítségével tarthatok most itt. Legjobban a hivatástudat a fegyelem és az áldozatkészség szavakkal lehetne jellemezni őket, amit úgy érzem velem is sikerült megértetniük. És tanári pályám során én is e szerint szeretnék tanítani.

Portfóliómban első ízben az Erkel Ferenc zeneiskola növendékét szeretném bemutatni, akinek fejlődését követhettem és segíthettem a tanítási gyakorlatom alatt. Óriási kihívás volt ez az idő számomra, hiszen előtte nem nyílt lehetőségem eddig szerzett tanári és zenei tudásomat próbára tenni. Véleményem szerint ez a tanév nagyon sokban hozzájárult jövőbeli pályám alapjainak letételéhez.

1. Egy tanuló személyiségének jellemzése szakmai szempontból

Egy kiválasztott növendék jellemzése szakmai szempontból

Miklós rendkívül szorgalmas növendék. Tervei közt szerepel, hogy zenei pályán folytatja középiskolás tanulmányait. Főtárgy tanára korán felfigyelt kiemelkedő zenei tehetségére, amire azonnal felhívta a figyelmét a gyermeknek, és a szüleinek egyaránt. Miklósnak minden adottsága megvan ahhoz, hogy a zenei pályán kiemelkedő eredményeket érjen el a későbbiekben. Bár fiatal és még középiskolás tanulmányait sem kezdte el, már számos versenyen vett részt melyek többségéről elismerő oklevéllel tért haza. Az idő alatt mióta megismerkedtünk három alkalommal vett részt hasonló megmérettetésen. Az erre való felkészülés sok energiát emészt fel. Mielőtt a verseny napjához ér több koncerten kell részt vennie, ahhoz hogy a versenyszituációban otthonosan érezze magát. Ezeken a koncerteken egytől-egyig szinte hibátlanul teljesít. Az órai magatartása példa értékű, így meglehetősen könnyű dolgozni vele. Nagyon lelkes és törekvő. Magasan az életkorához viszonyított elvárások felett teljesít. Miklós szelíd, nyugodt gyermek. Jó humorérzéke van így az órák jó hangulatban zajlanak. Jó kommunikációs készsége nagy segítséget jelent a tanítás során. Talpra esett természete és kommunikációja lehetővé teszi a gyors fejlődést, hiszen ha valamit esetleg nem ért, azt egyértelműen a tudunkra adja, így segítve az órai célok megvalósítását.

**Szűcs Miklós Miskolci Egressy Béni – Erkel Ferenc Zeneiskola, Alapfokú
Művészetoktatási Intézmény tanulója**

Elismerő oklevél

Reflexió:

Miklóssal nagyon szerettem dolgozni. Kisebb nagyobb problémák merültek fel közös munkánk ideje alatt. Ansatz problémákkal küzdött. Mikor megismerkedtem vele nagy feladat nem hárult rám, hiszen főtárgy tanára már korábban sikeresen orvosolta a problémát. Nekem a szerepem az volt, hogy ezt az állapotot megőrizzem és figyelmeztessem a jó szájtartás használatára. Ezen kívül a levegővezetést emelném ki, mely kisebb problémákat okoz neki.

Rendszeresen kellett figyelmeztetni, hogy mély levegőt vegyen nyugodtan, és csak ezután kezdjen fújni.

Mivel még fiatal, zenei elképzelései nem kiforrottak ezért az ütemek hangsúlyos részeire fordítottuk a figyelmét, és a zenei ívek megvalósítására törekedtünk. Egy órán sem találkoztam nála azzal a problémával, hogy felkészületlenül, gyakorlás nélkül jött volna órára, így a hangok megtanításával az órák alatt nem kellett foglalkozni. A legfőbb feladatom az volt, hogy a már megtanult hangokból és ritmusokból zenét varázsoljunk. Nagy odafigyeléssel és lelkesedéssel próbálta megvalósítani kéréseimet. Természetesen nem kézenfekvő, hogy mindent első alkalommal képes volt megcsinálni, de óráról órára érezhető nála a fejlődés.

2. A tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése

Fúvós és kamaraegyüttes

Nagyon fontosnak tartom, hogy a lehető leghamarabb olyan szintre jussanak a diákok, hogy kisebb nagyobb zenekarokban zenélhessenek. Már a kezdetektől játszhatnak zongorakísérettel, majd később kamaracsoportokba járhatnak. Az együtt játszás, zenélés nagy odafigyelést igényel. Ilyen szituációkban fejlődhet legjobban az intonáció, tempótartás és egyéb olyan kompetenciák melyeket a főtárgy órákon nem lehet igazán prezentálni a gyermek számára. Szinte észrevétlenül alakul ki rengeteg fontos zenei kompetencia, melyek csak a kamaraórákon derülnek ki számukra, hogy mennyire fontosak is ezek a dolgok.

Az iskolában számos tanszak van. A tanszakvezetők és tanárok úgy vélem jól dolgoznak együtt, hiszen számos kamaracsoport alakul, melyek különböző hangszerfajtákból állnak. Így megtanulhatják a gyerekek a hangszerek közti hasonlóságokat, és különbségeket.

Különösen közel áll a szívemhez a fúvós zenekar, mely az együttzenélésen túl sokkal többet jelent a diákoknak. Egy közel negyventagú zenekarról van szó, melyben a fúvós hangszerek szinte minden fajtája előfordul. Ezeket az órákat a fiatal zenészek nagy része nem tanítási óraként kezeli, hanem egyféle célnak tekinthetik az ide való bejutást. Ez nagyon fontos lehet a motiváció szempontjából.

Évente több alkalom is van, hogy a zenekar koncertet ad rendezvények, fúvószenei találkozók keretein belül. Ez nem csak a zenélésről szól, hanem lehetőséget nyújt a kirándulásra és csapatépítésre is. Egy ilyen fajta zenekar struktúrája úgy épül fel, hogy a kicsik és a nagyok hangszeres tudására egyaránt szükség van. Ez lehetőséget nyújt az egymástól tanulásra. A nagyobbak segítenek a kisebbeknek, ezáltal fejlődik minden szempontból a gyermek és a zenekar minősége is. Ezen felül emberi kapcsolatok is alakulnak ki, melyek sokat jelenthetnek a szocializáció szempontjából. Mindenkinnek meg van a helye a ranglétrán a zenei tudásától és életkorától függően. Általában az idősebbek játsszák a nehezebb szólamokat. Ezzel kivívják a tiszteletet fiatalabb társaiktól és egyfajta példaképként tekintenek rájuk. Egy próba vagy egy szereplés alkalmával a zenélésen kívül is számos dolgot elleshetnek a kicsik tapasztaltabb társaiktól. Segítséget kaphatnak a viselkedési sémák használatáról.

Az ember alapvetően társas lény. Az ilyen és hasonló zenekarok remek társaságot nyújtanak a diákok számára, ahol szeretve és fontosnak érezhetik magukat. A zene segítségével olyan emberek, embertípusok léphetnek kontaktusba, melyek véleményem szerint máshol szinte tudomást sem vesznek egymásról. Ezáltal lehetőség nyílik a szocializációs fejlődésre, hiszen nagyon sok alkalom van próbákon és esetleg próbákon kívül is társaik megismerésére. Ez a kompetencia a későbbiekben is nagy segítséget nyújthat a munkahelyükön és baráti társaságban egyaránt. Fogékonyabbak lesznek a társas kapcsolatok építésére és szívesebben létesítenek kapcsolatot másokkal.

Miskolci Egressy Béni – Erkel Ferenc Zeneiskola, Alapfokú Művészetoktatási Intézmény fúvószenekara

Reflexió:

Több alkalommal is részt vettem a zenekar munkájában. Úgy gondolom, hogy a zenekar vezetője nagyon jól végzi a feladatát. A próbák jó hangulatban telnek és úgy vettem észre, hogy mindenki szívesen vesz részt a munkában. A mellett hogy egy színvonalas csapatot sikerült neki alkotni a fiatalokból, a zenélésen kívül a csapatépítésre is nagy

hangsúlyt fektet. Olyan zenészek is szívesen járnak vissza, akiknek ez már nem órarend szerinti óra, hanem csak önmaguk fejlesztése céljából, esetleg kikapcsolódásként.

A növendékek legnagyobb része nem zenei pályán tanul tovább, viszont egy ilyenfajta kamaracsoport remek lehetőséget nyújt hangszeres tudásának használatára.

3. Pedagógiai folyamat tervezése

A tanítási gyakorlat befogadó intézményének bemutatása

Miskolci Egressy Béni – Erkel Ferenc Zeneiskola, Alapfokú Művészetoktatási Intézmény

Egressy Béni Zeneiskola

Erkel Ferenc Zeneiskola

2007-ben Miskolc Megyei Jogú Város Közgyűlésének döntése alapján a város két zeneiskolája összevonásra került az Egressy Béni Zeneiskola (alapítva 1952) és az Erkel Ferenc Zeneiskola (alapítva 1949) és Miskolci Egressy Béni – Erkel Ferenc Zeneiskola, Alapfokú Művészetoktatási Intézmény néven folytatja tovább sikeres működését.

A székhely épülete a belvárosban központi helyen, a tagintézmény Diósgyőr történelmi városrészében található. Mindkét épületet reprezentatív park, szép zöld környezet veszi körül.

Tanulólétszám 1200 fő. A növendékeket az elméleti és hangszeres tárgyakra magasan képzett, jól felkészült pedagógusok oktatják 25 tanszakon.

Az iskola Miskolc város zenei, művészeti, kulturális életében meghatározó szerepet tölt be. A város rendezvényein, oktatási intézményeinek ünnepségein és eseményein mindig nagy számban lépnek fel növendékeik és tanáraik. Hajdani tanítványok közül ma is sokan énekelnek kórusokban illetve zenekarok aktív hangszerjátékosai.

Szakmai eredmények alapján, illetve a nevelő-oktató munka színvonalát tekintve nem csak a megyében, de országosan is elismert intézmény.

A zeneiskola tanárai és növendékei hosszú évtizedek óta magas színvonalú, eredményes munkával öregbítik Miskolc hírnevét és bizonyítják az alapfokú zeneoktatás fontosságát. 2007-ben „Kiválóra Minősített Alapfokú Művészetoktatási Intézmény” lett.

Méltóképpen névadóikhoz az intézményünk összes dolgozója a Magyar Művészetoktatás felemelését, értékeinek megóvását és fejlesztését szolgálja, és alázattal vallja Kodály Zoltán gondolatát:

"A zene nem magánosok kedvtelése, hanem lelki erőforrás, amelyet minden művelt nemzet igyekszik közkinccsé tenni"

A minőségi zeneoktatáshoz nélkülözhetetlen hangszerállományunk mennyisége és minősége – köszönhetően az elmúlt évek sikeres pályázatainak – megfelelő, néhány tanszakon kifejezetten példaértékű.

Az iskola pedagógiai programjában kiemelt szerepet kap a tehetséggondozás. A növendékek a félévi – év végi vizsgákon túl rendszeresen szerepelnek az iskola hagyományos Növendékhangversenyein, kurzusokon, versenyeken és különféle egyéb rendezvényeken.

A szakmai tanulmányi versenyek eredményeit tekintve kiemelkedő statisztikával rendelkezik: nemzetközi, országos, régiós, megyei és városi versenyeken a növendékek rendszeresen dobogós helyezéseket érnek el, pedagógusaik pedig felkészítő tanári díjjal térnek haza.

Az iskola a szerényebb adottságú növendékek fejlesztését is fontosnak tartja, és segítjük a képességeikhez mért, egyénre szabott feladatok megválasztásával, hangversenyeken való szerepeltetéssel valamint a kamarazenélés örömének megéreztetésével. Az intézményben működik Szimfonikus-, Fúvós-, Vonós Zenekar, Big Band, Ütös-, Kisharang Együttes és egyéb kis kamara együttesek különféle összeállításban.

Ez az iskola a megye zeneoktatásának bázisintézménye. Miskolc város zeneoktatásának egyik sajátossága, hogy a zenei képzés teljes vertikumát magába foglalja. Így lehetőség nyílt arra, hogy évtizedek óta az iskolában történjen a leendő zenetanárok hospitálása, gyakorlati tanítása, valamint államvizsgáztatása.

A miskolci zeneoktatás és az összevonásra került két intézmény történetének bemutatása:¹

Miskolcon a zeneoktatás kezdete 1897-re nyúlik vissza. A város zenei múltjában jelentős esemény volt az 1901-ben alapított Városi Zeneiskola, mely 1927-ben vette fel a világhírű hegedűművész, Hubay Jenő nevét. Az intézmény a névváltozással egyidejűleg az impozáns Zenepalotában kapott otthont. A Hubay Jenő Zeneiskolában egy intézményen belül működött az alap-, közép- és felsőfokú zeneoktatás.

1952-ben a zeneiskoláról levált a közép- és felsőfokú zenei képzés. Iskolánk ekkor vált önálló alapfokú zeneoktatási intézménnyé és vette fel a Petőfi Sándor verseinek első megzenésítője és számos népies műdal szerzője, illetve Vörösmaty Mihály Szózat című verse megzenésítőjének, Egressy Béninek a nevét.

Az önállósodás után 7 kinevezett tanárral, 4 hangszeres tanszakon folyt az oktatás, s hamarosan megszervezték az iskola ének- és zenekarát is. Az évek során a növendékek, a zenetanárok és az oktatott tanszakok száma is fokozatosan növekedett.

A zeneiskola megalakulását követő években a legtehetségesebb növendékek nemcsak hangversenyeken, zenei versenyeken, ének- és zenekari koncerteken, hanem külföldi vendégszerepléseken is (Wartburg várának jubileumi ünnepségén való részvétel, cserekapcsolat a Berlin-Köpenick zeneiskolával) bizonyították az intézményben folyó zeneoktatás magas színvonalát.

Emlékezetes rendezvényként tartják számon többek között az 1954-ben az iskolában megrendezett szolfézsversenyt, melyet Kodály Zoltán is megtisztelt jelenlétével.

Újdonságnak számított a Dalcrose-i „Ritmika” kísérleti oktatása a zeneiskolában Erdélyi Lászlóné vezetésével, aki a továbbiakban – a magyar zenetanítás nagyköveteként – Finnországban folytatta zenepedagógusi munkásságát.

1969-től Barta Péter, majd 1998-2007-ig Bócz Sándor irányításával folytatódott a kimagaslóan eredményes zenei oktató-nevelő munka.

Az 1970-es évek végéig a Zenepalota épülete adott otthont az alap-, közép-, és felsőfokú zeneoktatási intézményeknek. A növendék létszám, valamint az oktatott tanszakok számának növekedése miatt a zeneiskola 1978-ban jelenlegi helyére, a volt 7.

---

¹ <http://www.egressy-erkelzeneiskola.sulinet.hu/egressytortenet.html>

sz. Általános Iskola épületébe költözött, melynek tantermeit azonban a zeneoktatás céljára alkalmassá kellett tenni. 1985-ben került sor a zeneiskola felújítására, melyet az épület statikai állapota tett szükségessé. A felújítás ideje alatt a város különböző általános iskoláiban oktatták a növendékeket. Ezt a nehéz, küzdelmes korszakot követően, ma a Palóczy u. 4. szám alatt egy 35 szaktanteremből álló, hangversenyteremmel, zeneműtárral, valamint parkosított udvarral rendelkező, korszerűen felszerelt zeneiskolában folyik az oktatás. Gazdag kotta- és CD lemez állomány, valamint széleskörű hangszerhasználati lehetőség segíti a tanárok és a növendékek munkáját.

A zenetanulás iránti igény megnövekedése tette szükségessé a zeneiskolai külső tagozatok létrehozását, (Encs-1986; Alsózsoltca-1987; Szikszó-1991; Böcs-1992) melyek néhány év elteltével önállósodtak.

A kisgyermekes utaztatásának elkerülése érdekében két közismereti iskolában került megszervezésre a zeneoktatás. A szirmai Bem József Általános Iskolában 2008-ig működött a zenei képzés.

Szakmai munka gerincét a hangszeres és énekes oktatás képezi. Növendékeket főiskolai illetve egyetemi végzettségű zenetanárok oktatják, nevelik a zenei értékek elsajátítására, megőrzésére.

Az iskola tanárai zenekari muzsikusként, kamaraművészként, szólistaként aktívan részt vesznek Miskolc város zenei életében és a zeneiskolai tanárok részére rendezett megyei, országos kamarazene találkozók, valamint országos és nemzetközi versenyeken is kiemelkedő eredményeket értek el.

A tantestület meghatározó tanáregyéniségei kimagaslóan eredményes zenepedagógusi munkásságuk elismeréseként minisztériumi, illetve Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata által alapított kitüntetésben részesültek.

Kiemelkedően tehetséges növendékek rendszeresen képviselik az iskolát megyei-, regionális-, országos- és nemzetközi versenyeken, ahol színvonalas produkcióikkal előkelő helyezéseket érnek el. Az elért eredmények, illetve a zenei pályán továbbtanuló növendékek jelentős száma a felkészítő tanárok és a zongorakísérők igényes, minőségi munkáját, valamint az iskolában folyó tehetséggondozás hatékonyságát igazolja.

2000-ben a Balassagyarmaton megrendezett V. Országos Zeneiskolai Zongora Négykezes és Kétzongorás Versenyen részt vevő tanárok – kimagaslóan eredményes

felkészítő munkájukért – elnyerték a „Legjobb tanári közösség kiemelkedő teljesítményéért” járó különdíjat.

A hangszeres képzés mellett az elmélet-oktatás is magas színvonalú iskolában. Ezt bizonyítja, hogy több éven át a zeneakadémia végzős hallgatói diplomatanításukat zeneiskolánkban tartották. Számos külföldi vendég is ellátogatott az iskolába, hogy a Kodály-módszer gyakorlati alkalmazását tanulmányozza. A szolfézs tanárok lelkiismeretes felkészítő munkáját tanúsítják a megyei-, valamint az országos szolfézs és népdaléneklési versenyeken elért eredmények.

Növendékek jelentős része azonban nem zenei pályán tanul tovább. Alapvető feladatnak tartja az intézmény, hogy ezeket a tanulókat az értékes zene szeretetére neveljék, formálják zenei ízlésüket, tegyék képessé őket a zene öntevékeny művelésére, váljanak zeneértő, koncertlátogató közönséggé és a zenei nevelés eszközeivel személyiségüket harmónikusabbá, érzelmileg gazdagabbá tegyék.

Az együtténeklés, a közös muzsikálás örömét nyújtják növendékeknek az iskola együtteseivel. A közös produkciókban összeadódnak az egyéni képességek, a közös cél érdekében a csoportok közösséggé formálódnak. Énekkaruk, zenekaruk, ütő együttesük, valamint a közelmúltban alakult Big Band együttes számos hazai és külföldi versenyen, zenei fesztiválon kiemelkedő szakmai elismerésben részesült.

Az iskolában folyó zenei oktató-nevelő munka eredményességét bizonyítják a színvonalas növendékhangversenyek, tanszaki koncertek.

Minden tanévben nagy érdekelődés kíséri a zenei pályán továbbtanuló volt növendékek koncertjét, valamint tanáraik hangversenyét.

Az iskola ismeretterjesztő koncertekkel, hangszerbemutatókkal, karácsonyi koncertekkel, jótékonyági hangversenyekkel teszi színesebbé, gazdagabbá a város intézményeinek zenei, kulturális életét.

Több évtizedes hagyománya van az intézményben a zenei versenyek, találkozók rendezésének. 1981-1996-ig hat alkalommal rendezte meg a Zeneiskolai Gordonka-tanárok Országos Versenyét. Visszatérő jelleggel iskolánkban méri össze tudásukat a megye, illetve a régió legtehetségesebb hegedű, furulya, valamint gordonka szakos növendékei. Az Észak-magyarországi Zeneiskolások Gordonkás Találkozója iskolánk legnagyobb múltra visszatekintő rendezvénye, mely 1978-tól fokozatosan szélesedett regionális méretűvé, majd pedig felvette a kezdeményező Gombás Ferenc

gordonkaművész nevét. A Borsod- Abaúj- Zemplén megyei Zeneiskolások Hegedűs Találkozóját 1989-ben, a Megyei Furulyás Találkozót pedig 1994-ben rendeztük meg első alkalommal. Ugyancsak nagy érdeklődésre tartott számot az iskolánk által szervezett Vrana József Ütös és Dobos Fesztivál, melynek a Művészetek Háza adott otthont.

Az iskola zenei eseményeit a Magyar Rádió és Televízió többször megörökítette. Ezek közül kiemelkedő a zeneiskolák közötti 1993-ban megrendezett „Növendékhangverseny” című többfordulós TV vetélkedő, melyben az Egressy Béni Zeneiskola az ország legjobb hat iskolája között végzett.

Az iskola életében mindig jelentős esemény volt önállósodásának és névfelvételének ötvenként történő megünneplése. A jubileumi rendezvényeket kiállítások, zenepedagógiai előadások, hangversenyek, valamint Szőnyi Erzsébet két gyermekoperájának nagy sikerű bemutatása tette felejthetatlenné.

2002-ben a Nemzeti Színházban megrendezett nagyszabású Gálakoncerttel ünnepelte az iskola fennállásának 50. évfordulóját.

2004-ben az Európai Unióhoz történő csatlakozás alkalmából színvonalas Gálahangversenyt tartott a Városháza Dísztermében.

A zeneiskola három CD kiadványa jól reprezentálja tanárai igényes felkészítő munkáját.

Fontos a zeneiskola számára a szülőkkel való kapcsolattartás, hiszen a szülők figyelme, áldozatvállalása, segítőkészsége az eredményes zeneoktatás egyik elengedhetetlen feltétele.

Az iskola együttese, legkiválóbb szólistái külföldi vendégszereplései során cserekapcsolat alakult ki többek között, Várna, Tampere, Thessaloniki, Cervera, Nagyszőlős, Rastatt, Kassa város zeneiskolaival. A színvonalas szereplésekkel az iskola nemcsak országos, hanem európai elismertségre is szert tett, mellyel tovább erősítette Miskolc város hírnevét.

A zeneiskola jelentős szerepet tölt be a zenei szakember utánpótlás nevelésében. A volt növendékek zenekari muzsikusként, tanárként, szólistaként nemcsak itthon, hanem szerte a világban megtalálhatók.

A több mint félévszázados múlta visszatekintő Egressy Béni Zeneiskola kimagasló zenei értékteremtő munkája révén nemcsak a megye, hanem az ország legeredményesebb zeneiskolái közé tartozott.

Az Erkel Ferenc Zeneiskola 1949. október 1-jén alakult meg, akkor még „Diósgyőr-vasgyári Zeneiskola” néven. A Vasas Szakszervezet fenntartására alapított intézmény létrehozását a település gazdag zenei hagyományai tették lehetővé.

A 19. század utolsó három évtizedében a kohászati nagyüzemek felépülésével párhuzamosan kialakult a község művelődési élete is. A gyárigazgatóság támogatta a közművelődéshez kötődő kezdeményezéseket, így 1873-ban megalakult a Diósgyőr-vasgyári zenekar. A zenekar fejlődése érdekében idővel szükségessé vált az utánpótlás-képzés, vagyis a zenei oktatás elindítása. A vonós hangszereken játszó zenekari tagok közül néhányan ezért – katonazenészek bevonásával – zenetanfolyamot indítottak. Ez az oktatási forma egészen a II. világháború végéig jól szolgálta a zenekari muzsikuskok képzését.

A vasgyári zenetanítás csíráit a háború fojtotta el, ám a viláégés múltán újra igény jelentkezett a zenei képzésre: elsősorban a zenekari tagok, a Forrai István vezette Vasas Énekkar tagjai és más, zene iránt érdeklődő szülők szerették volna gyermekeiket taníttatni. 1946-tól zongora- és hegedűoktatás kezdődött Szűcs Ilona zongora és Vancsó Dezső hegedűtanár közreműködésével, amit a szakszervezet támogatott.

A zeneoktatás iránt érdeklődő szülők szerették volna elérni, hogy a zenetanítás „hivatalos” formát kapjon. Kezdeményezésükkel a gyár vezetősége is egyetértett, így 1949 tavaszán a kohászat vezérigazgatója megbízta Szűcs Ilonát a zeneiskola megszervezésével. Az intézmény alapítását az oktatási minisztérium illetékes előadója, Czövek Erna és a Vasas Szakszervezet is támogatta, de az iskolaalapításhoz szükséges pénzügyi alapot helyben kellett megteremteni. A négy diósgyőri nagyüzem – a kohászat, a gépgyár, a nehézszerző-gépgyár és a téglagyár – szakszervezeteinek kulturális alapjából áldoztak a zeneiskola létesítésére.

A Diósgyőr-vasgyári Zeneiskola első igazgatója Szűcs Ilona lett. Az intézmény szervezeti rendjének kialakításával Forrai István igazgatóhelyettest bízták meg, míg a felügyelő hatóság a Vasas Szakszervezet volt.

Az újonnan alapított intézmény nem kapott önálló épületet. Központja a vasgyári fiúiskolában volt, ahol egy irodahelyiség és egy kis tanterem állt a zeneiskola

rendelkezésre egész nap. Ezen kívül délután néhány további helyiségben tartottak zeneórákat. A tanítás nagyobb része a vasgyári lakótelep különböző pontjain folyt: az étteremben, a zenekar próbahelyiségében, a Grómusz tánciskolában, a régi Bartók Művelődési Házban.

A zeneiskola tanári karában zongora, hegedű, szolfézs és ének szakon okleveles tanárok voltak, míg a többi hangszert vasgyári zenekar tagjai oktatták.

A zeneiskola szakmai irányítását Forrai István igazgatóhelyettes látta el az intézmény 1951-es államosításáig.

Az 1960-as évek elején a zeneiskola hatóköre a vasgyári lakótelep körzetéből egyre inkább Diósgyőrbe helyeződött át, így ott is meg kellett oldani a tanítást. Először az előképzősök kerültek a kilián-déli általános iskolába, a Vár u. 5. szám alatti klubhelyiségben zongora és szolfézs tanítás kezdődött, míg a felépült Ady Művelődési Házban hegedűtanítás indult 1961-től. Két tanévben Perecesen is volt kihelyezett zongora, szolfézs és furulya tagozat. A diósgyőri zeneoktatás helyzetének a megoldását 1973-tól a Puskás Tivadar utcai két, egykori egyházi iskola épületének a megszerzése jelentette.

Az Erkel Ferenc Zeneiskola 1994-ig két helyen, a vasgyári Kabar u. 4. szám és a diósgyőri Puskás Tivadar úti épületben működött. Ekkor az iskola tanulólétszáma meghaladta az 500 főt, az alkalmazottak száma 35 fő volt. Az anyaiskolán kívül három kihelyezett tagozaton is folytatták a tanulók elméleti és hangszeres oktatását, nevelését: Emődön, Kondó és Varbó községekben.

1994. szeptember 1-jétől az emődi tagiskola Reményi Ede Zeneiskola néven, önálló intézményként folytatta, és jelenleg is elismert szakmai tevékenységével folytatja tevékenységét.

A kondói tagintézmény 2000-ben beolvadt az önálló paraszniai Művészetoktatási Intézmény

szervezetébe.

Többszöri tárgyalások után oktatási célokra a diósgyőri, Kiss tábornok u. 57. szám alatti volt bölcsőde épületét ajánlották fel, amely látszólag nem felelt meg a speciális feladatellátásnak. A fenntartó és az intézményvezetés kölcsönös kompromisszumok figyelembe vételével azonban felújította az épületet, ezzel együtt igyekezett megteremteni a legalapvetőbb működési feltételeket: a tantermek kialakítását.

A korábbi nehézségek és problémák mellett napjainkra teljes lett a szaktanári ellátottság: kizárólag a törvényi előírásoknak megfelelő pedagógusok tanítanak az intézményben. Az Erkel Ferenc Zeneiskola tárgyi feltételeiben Soha nem tapasztalt fejlődés következett be az 1994 utáni időszakban: az iskola történetében évtizedek óta visszaköszönő legnagyobb problémát és nehézségét, az intézmény végleges elhelyezését az 1994/95. tanévben végre sikerült megvalósítani.

1994. november 20-án a diósgyőri Kiss tábornok 57. szám alatti épületben indulhatott az új tanév a korábbiaknál ideálisabb feltételekkel, kedvezőbb működési lehetőségekkel. Az iskola történetében először, végre egyetlen épületben történhetett a nevelő-oktató tevékenység.

A munkakörülményekben tapasztalható pozitív változások mellett az Erkel Ferenc Zeneiskola számára a legnagyobb nehézséget a mindenkori hangszerállomány helyzete jelentette, és jelenti a mai napig is.

Új hangszerek beszerzésére egyre nehezebben lehetett pénzügyi forrást teremteni. Ezért hozta létre az intézmény 1995-ben saját alapítványát „Viva la Musica Diósgyőr” néven, amelyet később közhasznú társasági bejegyzéssel törvényesített a cégbíróság. A kuratórium elnöke és tagjai egyértelműen támogatják azt a legfontosabb célkitűzést, hogy a miskolci Erkel Ferenc Zeneiskola tárgyi feltételeinek fejlesztését segítsék elő.

Az intézmény szakmai tevékenységét megalakulásától napjainkig az eredményesség, a nevelő-oktató munka hatékonyságának elismertsége jellemzi. Mindezt alátámasztják azok a szakmai vélemények, amelyekkel az iskolát mikro és makro környezetében megítélik.

Az 1980-as évekig Magyarországon az alapfokú művészetoktatást kizárólag a zeneiskolák képviselték, az egyéb művészeti ágakban szervezett, államilag támogatott képzés nem volt. Ebben az időszakban csak a zeneiskolákban szerveztek a zenét tanuló növendékek és tanárok számára szakmai találkozót, fesztiválokat. Az intézmények kizárólag ezeken a rendezvényeken adhattak számot nevelő-oktató munkájuk színvonaláról, szakmai felkészültségükről.

A korábbi évek konkrét eredményeit az országos, megyei, városi, területi szintű rendezvények által dokumentálhatja az intézmény. A tanulmányi verseny szemlélet az 1990-es évekre tehető hazánkban. Az oklevelek egyértelműen mutatják, hogy az Erkel Ferenc Zeneiskola növendékei és tanárai milyen sikereket könyvelhettek el.

Az Erkel Ferenc Zeneiskola szinte az összes, tanulóknak és tanároknak meghirdetett zenei rendezvény és verseny rendszeres résztvevője. A mindennapi nevelő-oktató tevékenység mellett ez jelzi, hogy az intézmény hangsúlyt helyez a növendékek hangszeres tanulásához nélkülözhetetlen szereplések és fellépések biztosítására.

Az iskola vezetősége, valamint a zeneiskola összes dolgozója kötelességének érezte, hogy további működése és szakmai fejlődése érdekében mindennapi tevékenységét minőségorientáltan végezze. Ennek bizonyítására – országos és megyei precedenst mutatva – vettek részt az önálló zeneiskola intézménytípusaként a Comenius 2000 Minőségbiztosítási és Minőségfejlesztési Programban, amelyet az Oktatási Minisztérium támogatott. A csoportos intézményi modell egyik tagjaként az Erkel zeneiskola képviseltette magát – az akkor még érdekességnek számító – speciális feladatellátásával.

A többi alapfokú művészetoktatási intézményhez hasonlóan, az Erkel Ferenc Zeneiskolában is 2000. szeptember 1-jétől vezették be az intézmény pedagógiai programját és helyi tanterveit, amely a közép és hosszabb távú szakmai pedagógiai célkitűzéseket, elképzeléseket tartalmazza.

Ugyancsak 2004 szeptemberében vezették be az intézmény Minőségirányítási Programját, amelyben részletesen fogalmazza meg a zeneiskola minőségpolitikáját, részletesen kifejtve küldetését, jövőképét, minőségi céljait, valamint oktatói programjainak tervezését, ellenőrzését, értékelését, az iskola humán erőforrásainak és partnerkapcsolatainak működtetését.

A pedagógiai programban kiemelt szerepet kap a tehetséggondozás, illetve az azzal összefüggő feladatok minél sikeresebb megvalósítása. Növendékeik rendkívül magas számban érnek el kiemelkedő helyezéseket, eredményeket országos-, régiós-, megyei hangszeres tanulmányi versenyeken, fesztiválokon, találkozókön, de számos külföldi, nemzetközi sikerekkel is büszkélkedhetnek. Minden tanévben sok tanuló nyer felvételt zeneművészeti szakközépiskolákba, ill. közvetlenül főiskolára, egyetemre. Határon kívüli kapcsolataik (Kassa, Rozsnyó, Belfort) nemcsak szakmai, hanem baráti kötődést is jelentenek.

Reflexió:

Immár két éve figyelhetem az intézményen belül folyó munkát, így alkalmam nyílt betekintést nyerni az intézmény falai mögé. Családias környezetben folyik az oktatás.

Mialatt a tanítási gyakorlatom végeztem a zeneiskolában alkalmam nyílt több szülővel is találkozni. Azt vettem észre, hogy a szülők is rengeteg energiát áldoznak gyermekeik és az iskola érdekében. Ha koncertről, versenyről vagy egyéb rendezvényről is legyen szó, nagy örömmel vesznek részt a szervezésben, segítségben. Véleményem szerint ennek oka az lehet, hogy elismerik a tanárok szakmai felkészültségét, és szívesen nyújtanak segítő kezet, hiszen gyermekeiken észrevehető a nagymértékű fejlődés zeneileg és emberileg egyaránt.

4. A tanulók műveltségének, készségeinek és képességeinek fejlesztése a tudás felhasználásával

A légvezetés fejlesztése

Minden fúvós hangszer alapja a jó levegővezetés kialakítása. Ahhoz hogy minőségi játékot legyen képes produkálni egy növendék ez a legfontosabb feladatunk, hogy a légvezetés, légzés megfelelő technikáját elsajátítsa. Egyfajta speciális légzésre van szükség, mellyel a hangszert megszólaltatjuk. Már a kezdeteknél, a zeneiskolás évek elején nagy hangsúlyt kell fektetni a fejlesztésre, hiszen a későbbiekben ezen alapok megszerzése után lesz képes a diák megfelelően fejlődni. Könnyen beállhat egy rossz légzés ami meggátolhatja a hangszeres játék minőségi megszólalását. Egy tanár legfontosabb feladata hogy időben észrevegye és kezelje ezt a problémát. Nagy felelősség, hogy ezek a hibák kijavításra kerüljenek nagyon hamar különben a későbbi tanulmányai során sok probléma okozója lehet a megfelelő légzéstechnika hiánya.

A légzés folyamata

A térfogatváltozása a során a tüdő nem végez "aktív" munkát, csak passzívan követi a mellkas tágulását, illetve megkisebbedését: ezek a mellkas légzőmozgásai, amelyeknek két összetevője van. A bordák felemelkedésével vízszintes irányban tágul a mellkas, míg a mellkast a hasüregtől elválasztó rekeszizom összehúzódásakor lefelé - azaz függőleges irányban - mozdul el.

A belégzés aktív izommunka, a kilégzéshez rendszerint nem szükséges izomműködés. A belégzés végén a légzőizmok elernyednek, és a tüdő rugalmassága visszahúzza a mellkasfalat, a rekeszt. Ez alól kivétel, ha erővel fújuk ki a levegőt.

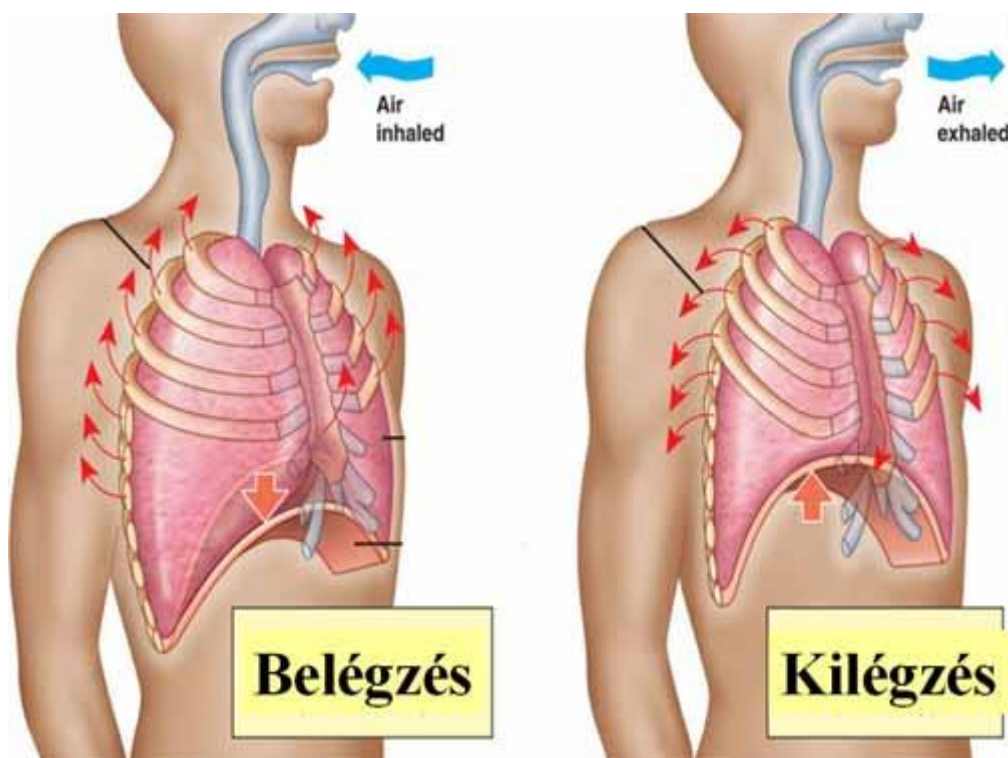
A belégzést és a kilégzést az úgynevezett légzőizmok irányítják, melyek minden oldalról körülveszik a tüdőt és a mellkast. Az egyik legfontosabb ezek közül a rekeszizom, amely egy dobszerű hártyát alkot a tüdő alsó része és a hasüregben lévő emésztőszervek között. Vízszintesen helyezkedik el, és körben a bordákhoz kötődik.

Belégzéskor

a külső bordaközi izmok összehúzódnak, a bordák megemelkednek, a rekeszizom összehúzódása következtében megnyílik a mellhártyaüreg "pótlólagos" ürege, a rekeszkupolák süllyednek, a mellüreg térfogata megnő, amit passzívan követ a rugalmas tüdő, így a tüdőben lévő nyomás csökken, és a külső légtérből a légutakon keresztül levegő áramlik a tüdőbe.

Kilégzéskor

a külső bordaközi izmok elernyednek és a belső bordaközi húzódnak össze, a bordák lesüllyednek, a rekeszizom elernyed, a rekeszkupolák megemelkednek, a mellüreg térfogata csökken és ezzel a tüdő rugalmassága folytán összehúzódik, térfogata csökken és a tüdőben lévő nyomás nő, a levegő a légutakon keresztül kiáramlik.

<http://jogagrubedli.hu/tudastar/legzes-anatomiaja>

Reflexió

Tapasztalataim szerint a zeneiskolában, sőt a középiskolában és a főiskolán sem tulajdonítanak a diákok, hallgatók elég nagy jelentőséget a megfelelő levegővezetés használatára. A légzés alapvető életfunkció ezért sokan azt gondolhatják, hogy ezért nincs is vele több dolgunk, hiszen ki és belélegezni teljesen természetes dolognak tűnik. Azonban a fúvós hangszereknél ez a ki és belégzés funkció kevésnek bizonyul. A tökéletes ansatz keresése elveszi a figyelmet a levegőhasználat fontosságáról. Sokszor egy mókuserékbe kerülnek a zenészek, hiszen minden adott lenne a hangszeren való minőségi játék megvalósításához, azonban a levegővezetés nem megfelelő funkciója miatt nem sikerül szép hangot kihozni a hangszerből, vagy a technikai részek okozhatnak nehézségeket.

Legtöbb esetben a diák azt gondolja, hogy megfelelő az a minőségű levegőhasználat, ami a birtokában van. Személyesen tapasztalom, hogy a főtárgy tanár rendszeresen felhívja a figyelmet ennek fontosságára, mégsem fektetünk rá annyi energiát, munkát mert az ansatz problémák fontosabbnak, nagyobb problémának tűnnek. A kettő azonban egymás nélkül nem létezik. Megítélésem szerint sokkal nagyobb probléma a levegővezetés megfelelő használata, hiszen ha megvalósul az elegendő levegőhasználat, akkor az ansatz is könnyebben építhető. Tehát ez az első lépcsőfok a hangszer minőségi megszólaltatáshoz.

Ahhoz hogy légzőszerveink megfelelően működjenek nagy odafigyelésre és fegyelemre van szükség. Sokszor hallom: „már kora reggel mentem az iskolába és befűjtam”. Ez figyelemreméltó azonban azt meglehetősen ritkán hallom, hogy „már reggel végigcsináltam a mai napra tervezett levegőgyakorlatokat”. Ez sok probléma okozója lehet, ha nagyon elhanyagoljuk a levegőgyakorlatokat. A túlzott fűvókanyomás mellett, ami az ajkakra meglehetősen rossz hatással van, kialakulhat egy feszültség, ami nagyban megnehezítheti a mindennapi gyakorlást. Koncerthelyzetben ez a feszültség kihathat a koncentrációra, a lámpaláz magasabb fokú lesz, és ez a játékra meglehetősen rossz hatással lehet. A színpadon nagy koncentrációra van szükség, amihez a nyugodt légzés elengedhetetlen. De ez csak akkor lehet megfelelően nyugodt, ha a funkciók megfelelően működnek. A jógyakorlatok- melyek az elme nyugalomára törekednek- az alapja a légzőszervek megfelelő használata. Ennek alapján az izgalom leküzdésében elengedhetetlen a koncentrált légzés, továbbá ha jól használjuk levegőnket a különböző technikai részeket is könnyebben megvalósíthatjuk.

5. Az egész életen át tartó tanulást megalapozó kompetenciák fejlesztése

Napjaink technikája és a tanulás

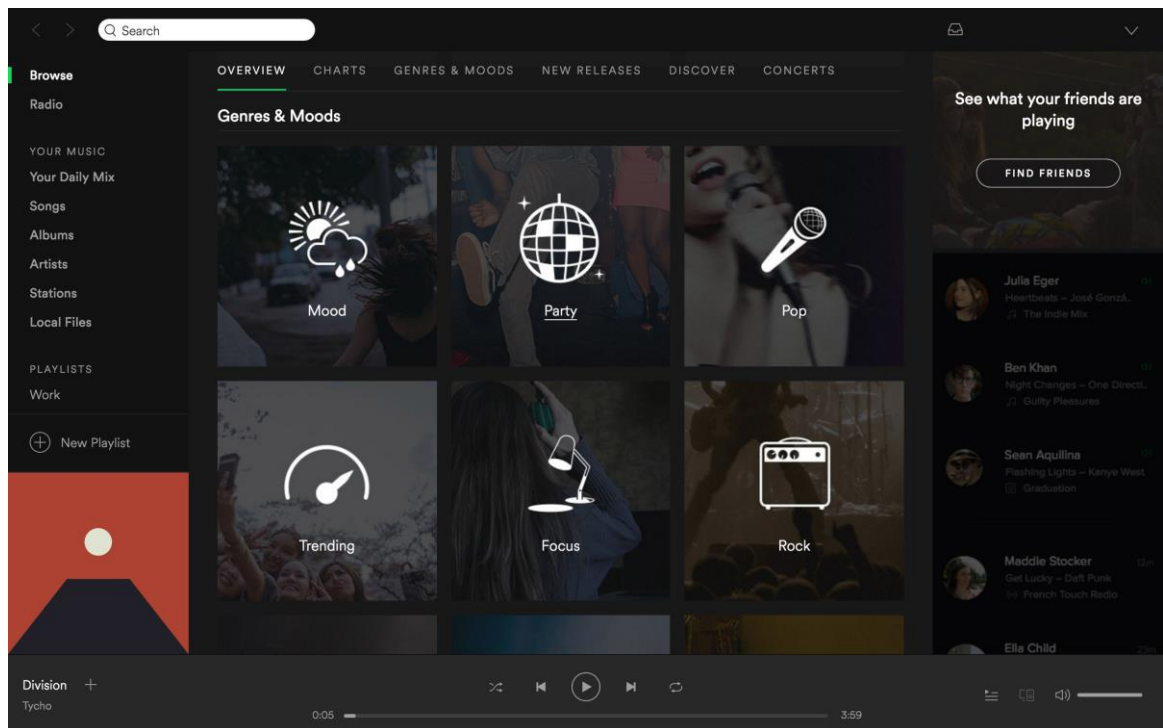
Ebben a fejezetben a tanulásnak olyan formájáról szeretnénk írni, amely korunk sajátossága, hiszen társadalmunkban a számítógép és a világháló használat teljesen elterjedt, sőt, sok esetben nélkülözhetetlenné vagy egyenesen kötelezővé vált. Az asztali számítógépek mellett, csaknem éppúgy elterjedt hordozható számítógépek, tábla számítógépek és okos-telefonkészülékek mind elérhetővé teszik számunkra, hogy bárhol, bármikor hozzáférhessünk a világhálón megtalálható mérhetetlen adat és tudáshoz. Azt, hogy a fülünknek kedves zenét szinte bárhová magunkkal vihetjük, véleményem szerint nagyban köszönhetjük ezen technológiák megjelenésének és az internet ilyen széleskörű elterjedésének.

Még mai napig emlékszem, amikor a zeneiskolai tanárom egy kazettáról CD-re átmásolt Maurice André felvételeket hozott. Rengeteget hallgattam a hordozható lejátszómmal a tömegközlekedésen. Akkoriban még nem rendelkeztek beépített rezgés gátlóval sem az ilyen szerkezetek. Némelyik útszakasznál hatalmasat ugrott a hang, vagy átváltozott a következő lejátszandó dalra a listából. Mindez nagyjából a kétezres évek közepéig történt így.

Azóta megjelentek az MP3 lejátszók, majd később hatalmas sikert aratott az iPod. A hordozható zenelejátszókhöz már nem kell magunknál tartani a kazettát, sem cd lemezt, hanem a belső, egyre nagyobb tárhelyüknek köszönhetően zeneszámok ezreit képesek eltárolni. Manapság ezt a szerepet egyre inkább átveszik az okos-telefonkészülékek és tábla számítógépek. Az ezekkel történő zenehallgatáshoz pedig nem is feltétlenül szükséges előre zenét másolnunk a készülékünk tárhelyére, hiszen az már szinte mindenhol elérhető internet segítségével bárhol és bármikor meghallgathatunk bármilyen zenét. A térben és időben is korlátlan zenehallgatás elterjedése mellett óriási fejlődésen ment keresztül a digitális formátumban elérhető írott zeneirodalom is. Műelemzések, kották és zenetörténeti feljegyzések tömkelege érhető el ugyanezekkel a készülékekkel bárhol bármikor. Az interneten található zenével kapcsolatos oldalak megszámlálhatatlan mennyiségben állnak rendelkezésre az eziránt érdeklődő felhasználók számára.

Internetes megosztó csatorna

Digitális zenei szolgáltatás

MP3 lejátszó

Reflexió:

Napjainkban az internet elérés mindenkinek természetes dologgá vált. ez azt jelenti, hogy csak egy karnyújtásnyira van rettentő sok koncertfelvétel. Úgy gondolom nagyon fontos a zenehallgatás, mielőtt nekilátunk az előadási darabok gyakorlásához. Ez régen nem ment olyan egyszerűen, mint napjainkban, ezért sokan nem is erőltették meg magukat, hogy utána járjanak, és felgyorsítsák a tanulási folyamatot, hanem csakis tanáraiktól várták az instrukciókat a darabhoz. Mivel ma nem okoz nehézséget bármire rátalálni valamely böngésző segítségével, sokkal szívesebben járnak utána az interneten, ami lényegesen meggyorsíthatja a tanulási folyamatot.

6. A tanulási folyamat szervezése és irányítása

A Hospitálás és a szakmai gyakorlat

A tanári képzés alapvető rendeltetése, hogy a tanári diplomáért törekvő hallgatók betekintést nyerjenek a pedagógus pálya gyakorlatának rejtelmeibe. Először is előadásokon hallhatunk a témáról rengeteg hasznos információt. Későbbiekben ez bővül a hospitálással, ahol közelről vizsgálhatjuk egy rutinos tanár óraadási, nevelési és pedagógiai stílusát, szokásait. Ezen órák elsődleges célja, hogy ne a megszokott szemszögből vizsgáljuk a történeteket mint eddig diák ként, hanem a különböző tanári módszerek, praktikák kerülnek a szemlélés középpontjába, melyeket az eddigi pedagógiai előadásokon már hallhattunk esetleg, azonban testközelből nem elemezhattunk. Az egyetem által meghatározott óraszámban vehettünk részt az órákon a mentortanár munkáját vizsgálva. Óráról órára naplót kell vezetni, melyben minden információt megtalálhatunk az intézményről a mentor tanárról és a növendékekről egyaránt.

A következő fontos eleme a tanári képzésnek a tanítási gyakorlat, ahol az eddigiek során tanultakat éles helyzetben is próbára kell tenni. A folyamat során amíg eddig eljut a hallgató már szinte minden eszköze adott, hogy egy tanórát minőségi formában megtartsa. Első lépés volt a könyvekből, jegyzetektől való tanulás melyek általánosságban beszélnek szituációkról, viselkedésproblémákról, tanítási módszerekről. A hospitálás során ezeket a valóságban is szemlélhetjük, majd elérkezik a szituáció mikor a megszerzett tudásunkat gyakorlatban is alkalmazhatjuk. A tanítási gyakorlat során a hallgató egy szaktárgyi órát vehet át mentortanárától. Ezeken az órákon fény derülhet a hallgató pedagógiai képességeiben való jártasságára, vagy esetleg azok hiányosságaira. Ez idő alatt lehetőség van a hiányosságok pótlására, a korábban tanultak felelevenítésére és a tanári kompetenciák fejlesztésére, finomhangolására a mentortanár segítségével. Rengeteg dolog derül fényre, ami az eddigiekben nem tűnhetett fontos mozzanatnak egy tanítási órán, de az órákon ezek egytől egyig kiderülnek és a mentortanár segítségével és iránymutatásával könnyedén magunknak tudhatjuk.

Szűcs Miklós Miskolci Egressy Béni – Erkel Ferenc Zeneiskola, Alapfokú Művészetoktatási Intézmény tanulóival duó gyakorlása közben.

Reflexió:

A hospitálás folyamatára és a tanítási gyakorlatra kiváló tapasztalatszerzési lehetőségként tekintettem. Mivel a korábbi tanulmányaim során én magam mindig csak diák szemszögből élhettem meg a pedagógiai folyamatokat, azokra kevésbé lehettem befolyással, holott tudom, hogy tanáraink mindig az aktuális tudásszintemhez igazították az órák menetét. Abban az időben, amikor pusztán diák voltam én is, és még nem a

tanítást tanultam, ha bent is ültem valamelyik tanszaktársam óráján, sokszor eszembe sem jutott, hogy azt figyeljem, hogyan tanít a tanár. A hospitálás során azonban, mivel kifejezetten ez volt a feladat, és olyan óra után, vagy némely esetben az óra közben megbeszéltük a mentor tanárral, hogy amit tett vagy mondott, annak tulajdonképpen mi is volt a célja, számos olyan momentum vált világossá előttem, amelyeknek zeneiskolás illetve középiskolás, vagy egyetemi hallgató koromban még nem tulajdonítottam nagy jelentőséget.

A tanítási gyakorlat végzése közben, sokszor eszembe jutott, milyen is volt, mikor még én játszottam az azóta számomra már slágerekké vált etűdöket és előadási darabokat, ráadásul szinte ugyanazokat az instrukciókat hallgatva, amelyeket én adok most, az általam tanított diák számára. Egyértelművé vált számomra, hogy az azonos korosztályúak körülbelül ugyanazokat a hibákat ejtik, hacsak nincs drasztikus mértékű tudásbeli különbség. A tanítási gyakorlat során kiváló lehetőségem nyílt, hogy kipróbáljam pedagógiai képességeimet és megfigyelőképességemet, ugyanakkor sok, ezeken a tereken megmutatkozó hiányosságomra derült fény. Hajlamos vagyok könnyen átsiklani fontos részletek felett, sokszor nem veszek észre például olyan hibákat, amelyek, miután a mentortanár felhívja rá a figyelmemet, már szinte nevetségesen nyilvánvalónak tűnnek. Sok esetben túlbonyolítom magamban az adott probléma megoldásának a lehetőségét, holott valójában pofonegyszerűen ki lehetne javítani azt. A gyakorlat teret adott nekem arra is, hogy a hiányosságaim pótlásának lehetőségeit mérlegeljem. Nyilvánvaló, hogy idővel és gyakorlással a tanítás most még kissé nehézkes és nagy erőfeszítésbe kerülő momentumai gördülékennyé, zökkenőmentessé válhatnak.

7. A pedagógiai értékelés változatos eszközeinek alkalmazása

Az egyéni kompetenciára alapuló és az egymáshoz viszonyított értékelés

Napjainkban a tanárok számos szempont alapján értékelhetik a diákokat. Egyik szempont a növendék tudásához, képességéhez és fejlődésének mértékéhez viszonyított értékelési mód. Ebben az esetben csak egy tanulóra korlátozódik a figyelem és nem vesszük számításba a tanszakon tanuló többi diák képességeit, eredményeit. Ebben az esetben fel kell mérnünk a tanuló képességeit már a kezdetektől. Képességeihez mérten szükséges kitűzni egy célt. Munka közben fontos hogy végigkísérje a tanár a gyermek eredményeit a célig vezető úton, sok esetben dokumentálva is azt. Így a rendelkezésünkre álló információkból, hogy a diák mennyi munkával, szorgalommal, odafigyeléssel és lelkesedéssel teszi a neki kiszabott feladatokat, objektíven lehet értékelni. Ez az értékelési forma nagyon hasznos lehet a gyengébb képességű diákoknál, vagy a nagy tehetséggel megáldott gyermeknél is. A képességeihez mérten osztályozzunk így lehet, hogy azonos érdemjegyet kap a két diák, azonban például a vizsgán megmutatkozó teljesítmények között hatalmas eltérés is kialakulhat. A másik értékelési módszer alapján a diákok lépességeit kevésbé figyelembe véve osztályozzuk őket. Főképp az eredményekre koncentrálunk, amely lehet például a tanmenetben szereplő követelmény teljesítésének mikéntje. Megítélésem szerint nem szerencsés ezt a módszert alkalmazni, hiszen minden gyermek más és más kompetenciákkal rendelkezik. Így nagymértékben különbözhetnek az értékelés során a jegyek.

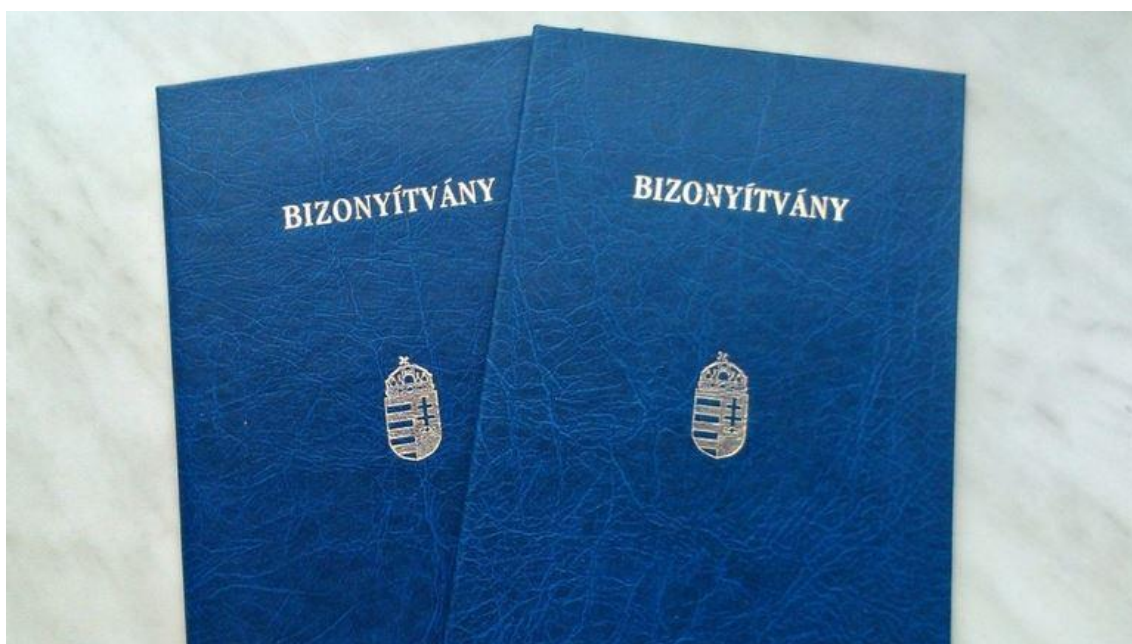
Ha választunk egy közepesen nehéz darabot és a tanszokról minden diákkal játszattuk valószínűleg a minőségi skála nagyon színes lesz. Ez természetes, hiszen nem mindenki képes kiemelkedő teljesítményt mutatni. Az értékelésben itt a gyengébb minőségű produkciókat értékelhetjük rossz jeggyel vagy erős kritikákkal, azonban arra is fordítanunk kell figyelmünket, hogy a produkció mögött mennyi munka van. Ha ezt figyelmen kívül hagyjuk könnyen lehet, hogy a gyermek elveszti a motivációját, esetleg feleslegesnek érzi a munkát, mert hiába is csinálta végig a megkövetelt feladatokat a felkészülés során, és esetleg mégsem sikerül úgy az előadás ahogy azt megköveteli a tanár akkor könnyen lehet hogy elkeseredésében a könnyebb utat választja és hanyagolja a hangszeres gyakorlást. Ezért érdemes az értékeléssel motiválni a gyengébbeket. Azonban arra is érdemes odafigyelni, hogy nem szabad felülértékelni és

túl nagy önértékelést adni a gyermek számára, mert itt is fenn áll a veszélye, hogy elveszítheti motivációját. Ha megkapja a jó jegyet, akkor miért küzdene?

Ha kevesebb munkával is meg tudja csinálni, akkor meglehet, hogy nem látja majd értelmét annak, hogy munkát fektessen a gyakorlásba, felkészülésbe.

A szóbeli értékelés:

A szóbeli értékelés során nagyon fontos, hogy a diákot a maga szintjén minősítsük. Megítélésem szerint érdemes a teljesítményt elsődlegesen pozitívumai alapján szemlélni, így a későbbiekben a negatív kritikát is figyelmesebben hallgatja. Fontos hogy a motiváció is teret kapjon az értékelésben. Ha valamit nem tud megvalósítani a gyermek arra nem elég egyszerűen csak tudomására hozni, hanem azt is fontos kiemelni, hogy érezhető a befektetett munka azonban kicsit többre van szükség.

Iskolai bizonyítvány

Reflexió:

Megítélésem szerint a tanár legfontosabb feladata az értékelés. Nagy felelősséggel jár. Könnyen abba a hibába eshet a tanár, hogy túlzottan kritikus és csak a meg nem valósított feladatokra koncentrál. Ennek az oka lehet, hogy a diák veszít a motiváltságából. Úgy érezheti, hogy erőfeszítései feleslegesek, ezért nem is erőlteti meg magát, úgysem kapja meg a megérdemelt dicséretet, vagy jó jegyet. Véleményem

szerint a jó értékelésnek tartalmazni kell a megvalósított dolgok kiemelését, dicséretét. Ezen felül a hibák felsorolása következhet, majd a jövőbeni elvárásokat vázoljuk fel a gyermeknek. A későbbiekben, az osztályzás során az elmondott elvárásokat figyelembe véve írhatjuk be az értékelő osztályzatot.

8. Szakmai együttműködés és kommunikáció

Azt vettem észre, hogy az általános- és középiskolai oktatásban sajnos nagyon elterjedt a frontális oktatás. Amely egyrésztől szükséges, hiszen némelyik tantárgy olyan egzakt tudományág tudásanyagát foglalja magába, amely alap szinten nem igényel komolyabb kifejtést (persze a tanulók esetlegesen felvetülő kérdéseit itt is mindenképpen meg kell válaszolni a félreértések elkerülése és a könnyebb megértés elősegítése érdekében). Másfelől viszont sok esetben akkor is ez a módszer kerül felhasználásra, amikor már a tanár és a hallgatók együttműködése sokkal célravezetőbb lenne. Mégis, a tanár beszél, vagy csak kiadja a feladatot, amit a diákoknak el kell végeznie, a tanuló pedig pusztán hallgat és tanul.

A hangszeres oktatás esetében ez szerencsére másképpen működik, hiszen jó esetben a zenetanár nem csak instrukciót ad, hanem a hangszerén meg is mutatja, milyennek szeretné hallani a növendék játékát. Ez azért is jó, mert egyrészt a tanár is aktívan részese a diák munkájának, másrészt a növendék hallhatja, hogy a tanára nem kér lehetetlen dolgot. Ezen felül még egy nagyon fontos velejárója szerintem, hogy hallhatja a tanárát esetlegesen hibázni, ami megerősítheti abban, hogy gyakorolni még a nagy művészeknek is kell, és bizony még velük is előfordul, hogy tévesztenek. Így talán a diák sem fog elkeseredni, ha olykor hibázik.

Fontos tehát, hogy a diák megtanulja, hogy lehet hibázni, és azt, hogy a tanár nem vár el tőle olyan zenei bravúrokat, amelyeket ő maga ne tudna bemutatni. Ezért jó, ha nem csak a diákoknak kell játszani koncerteken, miközben a tanár csak hallgatja. Persze, a tanárok tudják, hogy ez közel sem ilyen egyszerű, hiszen olykor mi sokkal jobban izgulunk, mint a szereplő növendék. De jót tehet a diákoknak, ha néha szerepet cserélhetnek a tanárral: ők ülnek a közönség soraiban és hallgatják a koncertet, miközben a tanár játszik. Ezért szerveznek a zeneiskolák sokszor tanári hangversenyekeket a növendékhangversenyek mellett.

Egy ilyen „szerepcsere” megerősítheti a tanulókat abban, hogy ők nem kevésbé értékesek, hogy nem csak ők tanulnak a tanároktól, hanem a tanárok is csak emberek, akik ugyanúgy tanulnak, sokszor akár a saját növendékeiktől is.

Reflexió:

Úgy gondolom, hogy a hangszeres játék sajátosságainak ismertetése és a tudás átadása nem történhet csak verbális módon. Természetesen tanárként törekedni szeretnék rá, hogy a lehető legerősebb módon magyarázzam el az instrukcióimat, ugyanakkor célom, hogy követendő példát állítsak a növendékeim elé. Ezt azzal szeretném elérni, hogy az általam elképzelt zenei motívumokat a legjobb tudásom szerint meg is mutatom. Az egyetemen engem tanító tanároktól magam is ugyanezt tapasztaltam. Amennyiben az instrukciók rögtön előre tisztán és világosan érthetőek voltak, és meg tudtam azokat valósítani, akkor minden rendben volt. Abban az esetben, ha nem tudtam megfelelni a pillanatnyilag elém állított elvárásokat, a tanárain megmutatták, hogy pontosan mire is gondoltak. Így nem csak azt érték el, hogy leutánozzam a játékmódjukat, de egyúttal be is vésődtek ezek a memóriámba.

Ahhoz, hogy egy tanár a növendéke számára bármely előadási darabból be tudjon mutatni egy-egy frázist vagy akár az egész művet is, naprakésznek és jó formában kell lennie, amelyhez elengedhetetlen a napi szintű gyakorlás. Fontosnak tartom, hogy a tanár is gyakoroljon, és ha módja van rá, akkor azt úgy tegye, hogy a diákjai is lássák és hallják. Ilyen módon példát mutat a tanulók számára, hiszen azok látják, amit a tanár tesz is azért, hogy jó zenész maradjon, vagy éppen jobb zenész legyen, valamint hallhatóvá, szinte kézzel foghatóvá válnak azok a gyakorlási technikák, amelyekről adott esetben egy hangszeres órán szó esik. Ha a tanuló hallja, miként gyakorol ki tanára egy-egy nehezebb ritmusképletet, az már önmagában elég instrukció akár egy egész életre az önképzéshez, és a tanárnak még csak meg sem kell szólalni hozzá.

9. Önművelés elkötelezettség a szakmai fejlődésre

Hangverseny látogatás és kurzuson való részvétel

Minden zenész számára nagyon fontos és hasznos a hangversenyek hallgatása. Rengeteg tapasztalattal gazdagodhatunk, emellett kellemes kikapcsolódási lehetőség. Különösen sokat profitálhat belőle bármely korosztályhoz tartozó zenész. Ismereteket szerezhetünk a különböző korstílusok ismertető jeleiről. Ezt megtehetjük interneten vagy lemezeken keresztül is de egy koncertélmény sokkal többet adhat, hiszen testközelből hallhatjuk és láthatjuk a profi zenészek játékát. Érdeemes odafigyelni az általában közel tökéletes hangszeres tudáson kívül több dologra is. A koncertdarabok felépítése nagy segítségünkre lehet saját koncert szervezésében is. A színpadi kiállást és kommunikációt is érdemes figyelni, hiszen ezt más alkalommal szinte nincs alkalmunk vizsgálni. Általában egy koncerten minden darabot felkonferálnak, melyben valamelyest a művek eredetéről, háttéréről és történetéről is esik szó. Ezt érdemes figyelmesen végighallgatni, hiszen ha abba a szerencsés helyzetbe kerülünk, hogy mi feltörekvő zenészek is játszhatunk egy zenekarban esetleg pont azt, amit előtte már hallhattunk koncerten, lesz valamiféle elképzelésünk a műről és magabiztosabban leszünk képesek helytállni. A hallgatás során ezeket az információkat vizsgálhatjuk mélyebben. Hiszen amit hallhattunk a műleírásban azt később a művészek játékában megfigyelhetjük. Érdeemes minél több koncerten részt venni vagy hallgatni, hiszen így lehetséges a zenei világ legmélyebb bugyraiba is betekintést nyerni, ami úgy érzem egy zenésznek elsődleges célja kell hogy legyen. Bármely helyzetben és stílusban magabiztosan kell tudni zenélni. Ehhez viszont elengedhetetlen hogy valamelyest legyen rálátása hogy az adott stílusban mik a legfontosabb elemek, frazírok, játékmódok. Minél több művész koncertjét hallgatjuk meg annál több fontos, hasznos tapasztalattal gazdagodhatunk.

Napjainkban már szinte minden koncertet megtekinthetünk az internet vagy különböző médiás eszközök segítségével, melyek nagyrészt rendkívül jó minőségben is elérhetőek, azonban ezek a felvételek nem közelítik meg a koncertterem hangzásának minőségét.

Ennek oka ként mindenkinek az élő zenei koncertek látogatását javaslom.

Az élő koncertek mellett a mesterkurzusokon való részvétel, és látogatás is nagy segítséget nyújthat a hangszeres tudásunk, és zenei műveltségünk fejlődéséhez. Az ilyen kurzusok legnagyobb előnye, hogy világszerte elismert művészek, tanárok előadását

hallgathatjuk, vagy egyéni órákon személyes kontaktusba kerülve hallgathatjuk instrukcióikat, javaslataikat. Ilyen alkalmakkor a résztvevőknek alkalma nyílik aktívan részt venni, amely azt jelenti hogy az előadó egy előre meghatározott idő keretein belül meghallgatja a és reflektálja a hallott produkciót. Ez a hallgatóság számára is sok értékes információt hordozhat. A másik részvételi lehetőség, ha passzívan van jelen a hallgató. Ez azt jelenti, hogy hangszeres játékot nem prezentálhat az illető, csak az aktív résztvevőknek szánt instrukciókat hallgathatja. Gondolhatnánk azt is, hogy a passzív részvételnek nincs sok előnye, de ha kellő odafigyeléssel veszünk részt, akkor olyan információkat, instrukciókat, hangszertechnikai módokat hallhatunk, amelyekkel később lehet, soha nem hallhatunk. Vagy esetleg másféleképp, amely lehet, hogy nem tűnhet fontosnak. Azonban ha egy világhírű zenész szájából hangzik el, akkor sokkal nagyobb súlya van a szavaknak.

Koncert belépőjegy

Reflexió:

Egy zenész számára véleményem szerint nem elég csak a rendszeres gyakorlás. Széles látószögben kell vizsgálni a zenélés folyamatait. Fontos hogy koncerteket hallgassunk, hiszen ez nyújt nekünk segítséget a gyakorlás során is. Ez nélkül is lehetséges viszont a megértési folyamat lényegesen lassabb. Főtárgy órák alkalmával azt figyeltem meg, hogy tanáraim arra ösztönöztek, hogy mielőtt nekifogok egy mű tanulásának, érdemes meghallgatni több előadótól is, hiszen ez alapján alkothatunk egy képet az elérni kívánt célról. Sokáig gondoltam, hogy ez nem fontos annyira, mint amennyire rám erőltetik, aztán a későbbiekben sikerült elhithetnem velem hogy ez tényleg fontos, és azt vettem

észre, hogy a tanulási folyamat észrevehetően gyorsul és lényegesen kevesebb hiba alakul ki.

Ugyan ez a helyzet a kurzusokon való részvétellel. Több ízben is volt alkalmam ilyen szakmai napon részt vennem. Egy ilyen alkalom után sokkal motiváltabb és lelkesebb az ember. Minden hasznosnak vélt mondat elemzésre kerül és minden információ melyet hallhattunk hallható a gyakorlás során. Sokkal összeszedettebbnek érzem magam és a hallottakat próbálom belevinni a gyakorlásomba. Passzív hallgatóként is rengeteg számomra hasznos információt sikerült a mindennapi gyakorlásba beépíteni.

Felhasznált irodalom, hivatkozások

1

<http://jogagrubedli.hu/tudastar/legzes-anatomiaja>

2

<http://www.egressy-erkelzeneiskola.sulinet.hu/egressytortenet.html>